

(13)

MINA, ALKOHOOLIK?

Alkohol pitsitas seda kirjameest üsna kõvasti – kuid ta pääses üsna tervena.

PÜÜDES KUJUTLEDA oma elu sellisena, nagu see oli „enne”, tuleb mulle silme ette kahe poolega münt.

See külg, mille ma pöörasin enda ja maailma poole, oli väärikas – mõnes suhtes isegi silmapaistev. Olin isa, abikaasa, maksumaksja, koduomanik. Olin klubi-liige, sportlane, kunstnik, muusik, kirjanik, toimetaja, lennukipiloot ja maailmarändur. Olin kirjas teatmikus „Kes on kes Ameerikas” kui ameeriklane, kes oli oma saavutustega silma paistnud.

Müнди teine külg oli sünge ja segadusttekitav. Olin sisemiselt peaaegu alati õnnetu. Esines hetki, mil väärikas ning saavutusterohke elu tundus talumatult igav – pidin sellest välja murdma. Selleks võtsin ma ette täiesti „boheemlasliku” õhtu, tõmbasin nina täis ja vedasin end alles varavalges koju. Järgmisel päeval piinas mind tohutu kassiahastus. Püüdsin kümne küü-nega oma austust tagasi saada ning mõneks ajaks see jäigi püsima – kuni vältimatu järgmise korrani.

Alkoholismi salakavalus on hukatuslik. Tervelt kahe-kümne viie aasta jooksul võtsin ma vaid harva hommi-kuti mõne joogi. Mu laaberdamised olid ühepäevased. Vaid kord või kaks minu joomise algaastatel venis mu pummelung kahepäevaseks ja niipalju kui ma mäle-tan, vaid ühel korral kolmepäevaseks. Tööl ei olnud ma kunagi purjus, mul ei jäänud ainsatki tööpäeva vahele. Haruharva tegi pohmelus mu töövõimetuks ning minu

kulutused alkoholile püsisid alati mõistlikes piirides. Tegin oma erialal jätkuvalt edusamme. Kuidas saab sellist inimest alkohoolikuks nimetada? Mõtlesin, et mis iganes võiks olla minu masenduse juurpõhjuseks, kärekas see olla ei saanud.

Muidugi ma jõin. Kõik tegid seda seltskonnas, kuhu minu silmis kuulusid tsivilisatsiooni tipptegijad. Kuna mu naine armastas juua, siis pummeldasime tihti koos, nimetades seda õnnelikuks abieluks. Mu kolleegid ja kõik teravmeelsed ning kirjanduslikud suurkujud, keda ma nii väga imetlesin, jõid samuti. Õhtune kokteil oli sama enesestmõistetav nagu hommikune kohv ning ma arvan, et ma jõin päevas keskmiselt pool liitrit alkoholi, ehk natuke rohkem või vähem. Isegi minu (esialgu) harvadel joomaõhtutel ei ulatunud see kogus üle liitri.

Kui lihtne oli alguses unustada, et sellised joomingud olid üldse toimunud! Pärast päeva või paari kestnud põrmustavaid süümepiinu tulin ma lagedale seletusega: „Närvipinge kuhjus ja lihtsalt pidi vallanduma,” või „Ma olin pisut kurnatud ja see kange kraam lihtsalt hakkas kohe pähe.” Või: „Sattusin jutuhoogu ega pannud tähele, kui palju ma jõin, kuni see lõpuks nuiaga andis.” Alati kaasnes sellega uus valem, kuidas edaspidi selliseid prohmakaid vältida. „Tuleb napsivõtmise vahel pausi pidada ja vahepeal kõvasti vett juua,” või „Vooderda magu pisut oliiviõliga,” või „Joo ükskõik mida, *ainult mitte* seda neetud martiinit.” Möödus mitu nädalat, ilma et ainsatki prohmakat oleks ette tulnud ja mul tekkis kindel tunne, et olin viimaks ometi õige valemi leiutanud. Joomahoog oli lihtsalt üks sihuke „teada värk”. Kuu aja pärast tundus juba lausa uskumatu, et midagi sellist oli üldse aset leidnud. Veel

kolm nädalat ja see läks täielikult meelest. Esialgu oli joomingute vahe kaheksa kuud.

Mu järjest süvenev masendus oli aga tõsiasi ja ma teadsin, et sellega tuleb midagi ette võtta. Üks mu sõber oli saanud abi psühhoanalüüsist. Pärast üht eriti inetut ühe õhtu pummelungi soovitas mu naine, et ka mina seda prooviksin, ning jäin nõusse. Teaduseajastu haritud lapsena, nagu ma olin, uskusin inimhõimust puudutavat teadust. Tervenemine on garanteeritud ning ühtlasi on see põnev seiklus. Kui kõditav on tundma õppida neid varjatud saladusi, mis juhivad inimeste käitumist, kui tore on viimaks ometi enda kohta kõik teada saada! Pika loo asemel olgu paari sõnaga öeldud, et selle psühhiaatrilise seikluse peale kulutasin ma seitse aastat ning kümme tuhat dollarit ja lõpetasin hullemas seisundis kui kunagi varem.

Kahtlemata sain ma teada palju huvitavat ning paljustki oli mul hiljem tõepoolest abi. Sain teada, millist hävitavat mõju avaldab lapsele see, kui teda esmalt poputatakse ja kõrvust tõstetakse, siis aga täispööre tehakse ja ta julmalt läbi pekstakse, nii nagu minuga oli juhtunud.

Samal ajal muutus mu seisund aina hullemaks nii sisemise kurbuse kui joomise osas. Mu päevane alkoholikogus püsis kogu aeg samades piirides või oli ehk vaid pisut suurenenud ning mu joomingud piirdusid endiselt ühe õhtuga. Kuid nüüd esinesid need kurjakuulutava sagedusega. Seitsme aasta jooksul kahanesid vahed kaheksalt kuult kümne päevani! Ja need joomahood muutusid järjest koledamaks. Ühel õhtul jõudsin vaevu oma kesklinna klubisse; oleks mul veel viisteist meetrit minna olnud, oleksin ma rentsliste maha vajunud. Teine kord jõudsin koju üleni verisena.

Olin meelega ühe akna sisse löönud. Kõike seda arvestades oli mul üha raskem säilitada maailma silmis oma silmapaistvat ning väarikat positsiooni. Seda üritades oli kogu mu olemus katkemiseni pingul, skisofreenia irvitas mulle näkku ning ühel õhtul viis meelega mu enesetapumõtteni.

Väliselt tundus, nagu käiks mu käsi erialal endiselt hästi. Juhtisin nüüd ühte kirjastusprojekti, millesse oli investeeritud ligi miljon dollarit. Mu arvamusi tsiteeriti koos äratrükitud näopildiga Time'is ja Newsweekis, ma esinesin nii raadios kui televisioonis. See oli fantastiline ehitis, kuid rajatud murenevale vundamendile. See vankus ning oli määratud kokku varisema. Nii juhtuski.

Oma viimaselt joomatuurilt koju jõudnud, lõhkusin ma söögitoamööbli tükkideks, lõin puruks kuus akent ning kaks trepikäsipuud. Ärgates seisin silmitsi oma kätetööga. Ma ei suuda oma meelega kirjeldada.

Olin jäägitult uskunud teadusesse ja ainult teadusesse. „Teadmistes peitub jõud,” oli mulle alati õpetatud. Nüüd aga olin sunnitud tõdema, et minu puhul *ei olnud* need teadmised jõud. Teadus oskas mu mõistuse osavalt tükkideks lahti võtta, kuid ilmselt ei osanud ta enam seda tagasi kokku panna. Roomasin tagasi oma psühhoanalüütiku juurde – mitte niivõrd sellepärast, et mul oleks temasse usku olnud, vaid seetõttu, et mul ei olnud kusagile mujale minna.

Olles temaga mõnda aega vestelnud, kuulsin end lausumas: „Doktor, ma arvan, et olen alkohoolik.”

„Jah,” vastas ta minu üllatuseks, „oled küll.”

„Jumala pärast, miks sa pole siis kõik need aastad seda mulle öelnud?”

„Kahel põhjusel,” vastas ta. „Esiteks ei olnud ma selles kindel. Piir kõva alkoholipruukija ja alkohooliku

vahel pole alati päris selge. Alles hiljaaegu jõudsin ma sinu suhtes selgusele. Ja teiseks poleks sa mind uskunud, kui ma oleksin sulle seda öelnud.”

Pidin tunnistama, et tal oli õigus. Olin valmis end nimetama „alkohoolikuks” alles siis, kui meeleheide oli mu põlvili surunud. Nüüd tunnistasin ma seda täielikult. Loetud raamatute põhjal teadsin, et alkoholism on pöördumatu ja lõpeb surmaga. Teadsin samuti, et olin mingil hetkel minetanud võime joomist lõpetada. „Hüva, doktor,” sõnasin ma, „mis me siis nüüd pihta hakkame?”

„Mina ei saa midagi teha,” vastas ta, „ja ka meditsiin on siin võimetu. Siiski olen ma kuulnud organisatsioonist Anonüümsed Alkohoolikud, kus sinusuguste inimeste puhul on häid tulemusi saavutatud. Nad ei anna mingit garantiid ja see ei õnnestu neil alati. Ent kui sa soovid, võid seda proovida. See võib toimida.”

Järgnevatel aastatel olen palju kordi Jumalat tänanud selle mehe eest, kellel oli piisavalt julgust, et oma nurjumist tunnistada, mehe eest, kel jätkus piisavalt alandlikkust tunnistada, et tema vaevaga kogutud erialased teadmised ei suuda lahendust pakkuda. Leidsin endale sobiva AA koosoleku ja läksin kohale – üksinda.

Seal leidsin ma selle koostisosa, mis oli kõigis mu enese päästmiseks tehtud ponnistustes puudu olnud. Seal oli *jõud*! Seal oli jõud elada igasugune päev lõpuni, jõud vaadata järgmisele päevale silma, jõud omada sõpru, jõud aidata inimesi, jõud püsida terve mõistuse juures, jõud jääda kaineks. Sellest on möödunud seitse aastat ja palju AA koosolekuid – ja ma pole need seitse aastat kordagi joonud. Veelgi enam, olen sügavalt veendunud, et senikaua, kuni ma jätkan oma kohmakal moel nende põhimõtete järgimist, millega

ma käesoleva raamatu eelnevates peatükkides esmakordselt kokku puutusin, siis voolab see erakordne jõud jätkuvalt läbi minu. Mis jõud *see* on? Koos oma AA-las-test sõpradega oskan öelda vaid seda, et see on minust suurem Jõud. Kui mulle peale käia, võin vaid tsiteerida ammu-ammu enne mind kirja pandud psalmi: „*Jätke järele* ja teadke, et mina olen Jumal.”

Minu loo lõpp on õnnelik, kuigi mitte tavapärane. Mul tuli veel kõvasti põrgust läbi käia. Kuid milline vahe on põrgust läbi käia ilma endast kõrgema Jõuta ja koos sellega! Nagu arvata oligi, varises mu ülemaailmse edu kõikuv torn kokku. Minu alkohoolikutest äripartnerid lasid mu lahti, haarasid võimu ning ajasid firma pankrotti. Mu alkohoolikust naine leidis endale teise mehe, lahutas minust ning võttis endale kogu allesjäänud vara. Kõige valusam hoop tabas mind aga juba kaineks saanuna AA-s. Võib-olla ainus inimväärsuse säde, mis mu joomapäevade hämust läbi kumas, oli mu kohmakas kiindumus minu poja ja tütre vastu. Ühel ööl tapeti traagiliselt mu poeg kõigest kuueteistaastasena. Kõrgem Jõud oli kohal ja juhatas mind, et sellest kainenena läbi tulla. Usun, et Ta on juhatamas ka mu poega.

Olen kogenud ka imelisi asju. Mu uuel naisel ja minul ei ole mingit märkimisväärset vara, mida eraldi välja tuua ning silmipimestav edu ei ole enam minu jaoks. Kuid meil on väike laps, kes – andestage väike alkoholismi-järgne sentimentaalsus – on tulnud otse taevast. Mu töö on praegu palju tõsisem ning mõjusam kui kunagi varem ning ma ise olen üsnagi heas loomingu- gulis vormis, suhteliselt terve mõistusega inimene. Ja kui mind peaksid taas tabama rasked ajad, siis ma tean, et ma ei pea neid enam kunagi üksi läbi elama.